

Чи зберігаються ангели у пекельному вогні? (коментар на текст Юди 1:6)

“І Анголів, що не зберегли початкового стану свого, але кинули житло своє, Він зберіг у вічних кайданах під темрявою на суд великого дня” (Юди1:6).

Текст із Юди 6, де сказано про ангелів, що зберігаються у вічних кайданах для суду Божого, розуміється багатьма читачами Біблії, як пряме посилання на існування нині діючого пекла. На думку прибічників віри в реальність пекла, вже саме існування мороку «темряви» і «вічних кайданів» дає підставу для віри в реальність пекла. Проте така інтерпретація йде в розріз з біблійним вченням про не безсмертний стан людини та ангелів. Також Біблія говорить про пекло, яке з'явиться для грішників у кінці часу існування землі для остаточного очищення землі від гріха.

Послання Юди було написано братом Ісуса. Його головна мета, як про це сказано і в посланні 2 Петра – це відповідь на загрозу еретичних учень, що виникали в ранньохристиянській церкві.

Щоб зрозуміти, що саме хотів сказати автор послання у тексті Юди 6, необхідно провести дослідження чотирьох виразів: (1) «суд великого дня»; (2) «зберігає»; (3) «вічні кайдани»; (4) «під темрявою».

«Суд великого дня» – очевидно, що автор у посланні до Юди посилається на кінцевий суд, про який в Біблії можливо прочитати в наступних текстах (Матвія 10:15;11:22; 12:36; Марка 6:11; Луки 11:31; Римлян 14:10; 2 Коринтян 5:10; Євреїв 10:27; 2 Петра 2:3; 2:9; Об'явлення 20:11-15). В тексті Юди 1:7 сказано: «Як Содом і Гоморра та міста коло них, що таким самим способом чинили перелюб та ходили за іншим тілом, понесли кару вічного огню, і поставлені в приклад». Яким чином

невірні люди – фальшиві вчителі понесли кару вічного вогню у біблійні часи? Тексти 5 і 11 говорять, що їх було «вигублено» і вони «загинули». Апостол Павло дає характеристику цим горе вчителям: «Вони скелі підводні на ваших вечерях любови, бо з вами без страху їдять та себе попасають; хмари безводні, що носяться вітром; осінні дерева безплідні, двічі померлі, викорінені» (Юди 1:12). Мова даного послання нагадує слова Івана Хрестителя про дерево, що не приносить доброго плоду, яке «буде зрубане та й в огонь буде вкинене» (Матв.3:10), а також про вже здійснені слова Ісуса Христа про не плідне фігове дерево (Матв.21:19). Якщо уважно читати ці тексти, то хіба можна прийти до висновку, що пекло має продовжений час існування і вічні муки? Скоріше за все тут сказано про те, що гріх приніс смерть і винищення на землі, як це було за днів Ноя під час потопу, і в майбутньому відбудеться подібна історія – повне знищення землі як виконання кінцевого Божого суду.

В 2 Петра 3:6 сказано: «Тому тодішній світ, водою потоплений, згинув». У цьому тексті йде порівняння від знищення потопом і кінцевим зруйнуванням в результаті суду Божого. Різниця між потопом і кінцевим судом полягає у тому, що Бог у кінці часу раз і назавжди знищить «безбожних людей» не водою, а вогнем. Картина стає ще більш чіткішою у тексті 10: «День же Господній прибуде, як злодій вночі, коли з гуркотом небо мине, а стихії, розпечені, рухнуть, а земля та діла, що на ній, погорять...». Цілком очевидно, що у посланні до Юди і Петра, як і у всій Біблії, говориться про останнє зруйнування гріха і грішників, а не їхнє перебування у вічних пекельних муках.

«Ангелів зберіг на суд» – цей вираз «зберіг, зберігає, забезпечив» із грец. дієслова “tereo” не має негативного значення і не має на увазі вічних мук або ж покарання. В Римлян 11:4 Павло цитує текст із Старого Завіту: «Та що каже йому Божа відповідь: Я для Себе зоставив сім тисяч мужів, що перед Ваалом колін не схилили». Слово «зоставив» може означати як і зберіг. В 1 Петра 1:4 говориться про те, що Бог через

Христа відродив нас на «спадщину нетлінну й непорочну та невянучу, заховану в небі для вас», тобто для всіх віруючих в Христа (1Петр.1:4). Ця «захована» спадщина зберігається Богом для всіх віруючих. «А теперішні небо й земля заховані тим самим словом, і зберігаються для огню на день суду й загибелі безбожних людей» (2Петр.3:7).

Що ж насправді означає текст Юди 6? Це означає, що павші Анголи зберігаються на кінцевий суд Божий. Вони не знаходяться уже зараз у стані покарання, але зберігаються для майбутнього суду Божого. Яким чином вони «зв'язані» і таким чином зберігаються? Зв'язані певними обставинами, що унеможливають ухилитися від кінцевого Божого суду. Бог «береже» їх на останній суд, щоб віддати їм згідно їхніх бунтівних вчинків проти Бога.

Символ «вічні кайдани» – абсолютно очевидно, що вираз: «вічні кайдани», у яких зберігаються павші ангели, є символічним. У книзі Плач Єремії 3:7 пророк Єремія плаче про зруйнування Єрусалима. Він говорить про те, що Бог зробив важким ланцюг для них. А пророк Єзекіїль додає: «Зроби ланцюга, бо земля переповнилась правом кривавим, а місто насильством наповнилось...» (Єзекіїля 7:23). Бог говорить, що через ваше насильство Він закує землю в кайдани через те, що вона наповнена насильством. В 2 Петра 2:4 сказано, що павші ангели зберігаються в кайданах темноти. В книзі Об'явлення 20:1, теж говориться про кайдани, у яких зберігаються павші Анголи: «І бачив я Ангола, що сховався із неба, що мав ключа від безодні, і кайдани великі в руці своїй» (Об'явл. 20:1). Сатана, як лідер павших ангелів, був пов'язаний символічними ланцюгами і скинутий на землю. Юдейські рабини розуміли і дуже часто представляли повсталих ангелів не буквальною, а символічною мовою, як тих, що пов'язані кайданами. В Біблії ангели можуть бути представлені символічною мовою, але ніколи як ті, що знаходяться у вічних муках пекельного вогню. «Вічні кайдани» є символом того, що їхня свобода і рух у певній мірі стали обмеженими милостивим Богом і у цих обмежених обставинах вони

змушені очікувати суду Божого.

«Зберігає під темрявою» – що означає вираз: «павші ангели зберігаються під темрявою»? Не дивлячись на популярний погляд на «темноту» як опис пекла, даний опис немає нічого спільного із свідченням Біблії. Навпаки, Біблія говорить, що павші ангели проживають на землі, а не в пеклі. Матвія 4:8, 9 «Знов диявол бере Його на височезную гору, і показує Йому всі царства на світі та їхню славу, та й каже до Нього: Це все Тобі дам, якщо впадеш і мені Ти поклонишся!» (Матв.4:8, 9). Сатана заявив, що він є власником і царем на цій землі і запропонував Христу віддати «своє» царство на умові, що Він (Христос) поклониться йому. В Матвія 12:25, 26 Ісус посилається на Царство сатани і говорить про те, що воно встановлено серед людей, а в Євангелії від Луки 10:18 та Об'явлення 12:7-10 сказано, що диявол і його ангели були скинуті на нашу землю, а не в пекло, де горить вічний вогонь. Диявол, працюючи через світську владу, як про це сказано в Об'явлення 2:13, встановив свій трон в Пергамі, переслідуючи християн і примушуючи їх під страхом смерті поклонятися імператору як Богу. Книга Об'явлення 9:1 також описує диявола символічною мовою, як того, що живе в "безодній криниці". В Луки 11:24 говориться про те, що нечисті духи живуть серед людей, але іноді блукають пустельними місцями. Юдейська традиція теж підтримує цей погляд, що павші ангели пов'язані обставинами на землі і дуже часто знаходять собі пристановище в пустельних місцях.

Місця, у яких відсутнє світло Боже, у Біблії дуже часто представлені як темнота (Числа 12:8; Ісаї 5:30; Матвія 4:16; Об'явлення 9:2; 16:10). Грецьке слово "zophos", що перекладається як "темнота", означає глибокий морок і відноситься до фізичної темноти. Павші ангели проводять своє існування у глибокому мороку. Відтоді, коли вони повстали проти Бога (Об'явлення 12:7) і були скинуті з сяючих небесних осель, перебувають на землі, яка у кожній молекулі матерії, у кожному атомі, несе смертельний відбиток гріха. Злі ангели

знають, що їх чекає справедливий Божий суд.

Таким чином, згідно біблійного тексту послання до Юди 6, вираз: «Вічні кайдани під темрявою» ніяким чином не може бути описом вічного пекла. Тут символічною мовою представлено пекло як зруйнування та знищення, але не вічні муки. «Темнота» та «вічні кайдани» відносяться до теперішнього стану ангелів, що мають постати на суд Божий в кінці історії існування гріха на нашій землі. Тому павші ангели пов'язані кайданами обставин, що обмежують їхню абсолютну свободу. Вони зв'язані і знаходяться на цій землі, далеко від їх справжнього, небесного дому. Наша земля – це темнота мороку для злих ангелів, бо вони відділені від спілкування з Творцем і змушені жити там, де самі дали розвиток смертельної реакції гріха. Але найстрашніший морок для них у тому, що їх чекає справедливий суд Божий і в результаті їхнє повне знищення, яке поставить крапку раз і назавжди в знищенні гріха на землі.

В'ячеслав Корчук, доктор богослов'я